

การออกแบบโปรไฟล์แบบเครือข่ายสำหรับการนิเทศเพื่อส่งเสริมทักษะการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ของนักศึกษา

DESIGNING OF NETWORKED PROFILE FOR SUPERVISION TO ENHANCE STUDENT TEACHERS IN PROFESSIONAL TEACHING EXPERIENCED PRACTICAL SKILLS

ปุนธิศา กลัดทอง¹ วรณี แกมเกต²

Puntisa Kladtong¹ Wannee Kaemkate²

¹ นิสิตปริญญาโท ภาควิชาวิจัยและจิตวิทยาการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

M.Ed. Student, Department of Educational Research and Psychology

Faculty of Education, Chulalongkorn University

*Corresponding author, Email: puntisa.kladtong@gmail.com

² รองศาสตราจารย์ ดร. ภาควิชาวิจัยและจิตวิทยาการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

Lecturer, Ph.D. Associate professor, Department of Educational Research and Psychology Faculty of Education, Chulalongkorn University, E-mail: wannee.k@gmail.com

Received: May 26, 2021; Revised: August 12, 2022; Accepted: September 13, 2022

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีจุดประสงค์เพื่อวิเคราะห์ลักษณะข้อมูลสารสนเทศที่จำเป็นต่อการพัฒนาการฝึกประสบการณ์วิชาชีพของนักศึกษาครูตามองค์ประกอบทักษะการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ และออกแบบโปรไฟล์แบบเครือข่ายสำหรับการนิเทศเพื่อส่งเสริมทักษะการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู เก็บรวบรวมข้อมูลเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ โดยใช้แบบสอบถามเพื่อสำรวจความคิดเห็นจากอาจารย์นิเทศก์ อาจารย์พี่เลี้ยง อาจารย์หัวหน้าศูนย์ฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู และนักศึกษาครู รวมจำนวน 285 คน วิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติเชิงบรรยาย และใช้แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้างเกี่ยวกับทักษะการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูที่ต้องการมุ่งวัดจากอาจารย์นิเทศก์และครูพี่เลี้ยง จำนวน 9 คน วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้การวิเคราะห์เนื้อหา และใช้โปรแกรม Visual studio code ในการออกแบบโปรไฟล์เครือข่าย ผลการวิจัยพบว่า

1) ข้อมูลการประเมินเกี่ยวกับทักษะการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูที่ต้องการมุ่งวัดด้วยแบบสอบถามและจากแบบสัมภาษณ์มีความสอดคล้องกัน โดยตัวอย่างวิจัยเห็นด้วยกับการเก็บข้อมูลในแต่ละด้านอยู่ในเกณฑ์มากที่สุด เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยรายด้าน พบว่า ครูพี่เลี้ยงและหัวหน้าศูนย์ฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูของโรงเรียนเห็นด้วยว่าทักษะด้านการปฏิบัติตนควรมุ่งวัดมากที่สุด โดยมี $\bar{X}=4.71$, $\bar{X}=4.73$ และ S.D.= 0.60, 0.51 ตามลำดับ อาจารย์นิเทศก์เห็นด้วยว่าทักษะด้านเนื้อหาสาระควรมุ่งวัดมากที่สุด ($\bar{X}=4.65$, S.D.= 0.75) และนักศึกษาครูเห็นด้วยว่าทักษะด้านความสัมพันธ์กับโรงเรียนและชุมชนควรมุ่งวัดมากที่สุด ($\bar{X}=4.44$, S.D.= 0.73) โปรไฟล์แบบเครือข่ายนี้ประกอบด้วยองค์ประกอบ 10 ด้าน คือ 1) ด้านการวางแผนและการเตรียมการ 2) ด้านเนื้อหาสาระ 3) ด้านวิธีสอน 4) ด้านการวัดและประเมินผลผู้เรียน 5) ด้านทักษะการตั้งคำถาม 6) ด้านการจัดการชั้นเรียน 7) ด้านการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการสอน 8) ด้านความสัมพันธ์กับโรงเรียนและชุมชน 9) ด้านการปฏิบัติตน และ 10) ด้านการทำวิจัยในชั้นเรียน

2) เมื่อพิจารณาระดับความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิทั้ง 3 ท่าน โดยใช้แบบประเมินความเหมาะสม พบว่ามีค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 4.33 ถึง 5.00 ซึ่งอยู่ในเกณฑ์ดีและดีมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านความสะดวกในการใช้งาน มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X}$ = 5.00, S.D. = 0.00)

คำสำคัญ: โปรไฟล์แบบเครือข่าย; การนิเทศ; ทักษะการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู

Abstract

This research aimed to analyze the important information for supervision to enhance student teachers in professional teaching experienced practical skills and design of the networked profile for supervision to enhance student teachers in professional teaching experienced practical skills. This research used quantitative and qualitative. The quantitative data was collected by using questionnaire. The sample were 245 people included of supervisors, cooperative teachers, the head of professional teaching experienced practical center and student teachers. The qualitative data was collected by using interview about professional teaching experienced practical skills. The samples were 9 supervisors and cooperative teachers. The data was analyzed using descriptive statistics and content analysis approach respectively. Designing networked profile in this research using Visual studio code.

The findings of the study were as follow:

1) Collecting quantitative and qualitative data found that the data of both methods were consistency. The result of evaluation about professional teaching experienced practical skills found that mean was in high and highest level of agreement in collecting data. The highest mean of cooperative teachers and head of professional teaching experienced practical center's perspective was Professional Behavior $\bar{X}$ = 4.71, $\bar{X}$ = 4.73 and S.D. = 0.60, 0.51 respectively. The highest mean of supervisors' perspective was subject matter content knowledge ($\bar{X}$ = 4.65, S.D. = 0.75). The highest mean of student teachers' perspective was deepening your relationship with your school and community ($\bar{X}$ = 4.44, S.D. = 0.73). Designing of the networked profile consisted of 10 aspects 1) planning and preparation 2) subject matter content knowledge 3) pedagogical skills 4) evaluating learning outcome 5) classroom management 6) use technology to enhance instruction 7) deepening your relationship with your school and community 8) inquiry skills 9) Professional Behavior and 10) classroom action research.

2) From 3 experts' evaluation a propriety of the networked profile found that mean of a propriety was in high and highest level between 4.33 to 5. The highest mean was ease of use ($\bar{X}$ = 5.00, S.D. = 0.00).

Keywords: Networked profile; Supervision; Professional teaching experienced practical skills

บทนำ

การฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู เป็นองค์ประกอบสำคัญในการฝึกฝนทักษะและการเตรียมความพร้อมของนักศึกษาครูในการประกอบวิชาชีพครูในอนาคต (Darling-Hammond, 2006) เพราะเป็นการเปิดโอกาสให้นักศึกษาครูได้นำความรู้ในภาคทฤษฎีมาใช้ในการวางแผนการจัดการเรียนการสอนในสถานการณ์จริง รวมทั้งได้ฝึกปฏิบัติงานครูในด้านอื่น ๆ เช่น งานกิจการนักเรียน งานธุรการ (จุฑามาศ สิริวัฒนโสภณ, 2559) ในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู อาจารย์นิเทศก์ อาจารย์ในโรงเรียน ครูพี่เลี้ยง เพื่อนนักศึกษาครู และกระบวนการนิเทศมีส่วนสำคัญอย่างยิ่งในการส่งเสริมทักษะการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู (ศุภวรรณ สัจจิตบูล, 2560) โดยเฉพาะการให้คำแนะนำ และแนะแนวทางการฝึกงานที่มีประสิทธิภาพ ซึ่งจะช่วยส่งเสริมให้นักศึกษาครูสามารถพัฒนาการจัดการเรียนการสอนให้ดียิ่งขึ้น (Abucayon, 2016)

ในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู พบว่า นักศึกษาครูมีปัญหามากมาย อาทิ ด้านนักเรียน ด้านอาจารย์นิเทศก์ ด้านครูพี่เลี้ยง ด้านการเตรียมการสอน ด้านสื่อการสอน ด้านการวิจัยในชั้นเรียน (ประวีณา เอี่ยมยี่สุน, 2557; สโรชา คล้ายพันธุ์, 2557) รวมถึงการวัดและประเมินผล ซึ่งล้วนมีความสำคัญต่อการจัดการเรียนการสอน (เพ็ญญา กุลวงศ์, 2560) ดังนั้น การนิเทศการฝึกประสบการณ์วิชาชีพแก่นักศึกษาครู จากอาจารย์นิเทศก์และผู้เกี่ยวข้องหลาย ๆ ฝ่าย จึงเป็นวิธีหนึ่งในการพัฒนาทักษะการฝึกประสบการณ์วิชาชีพของนักศึกษาครู ทำให้นักศึกษาครูได้เห็นมุมมองที่หลากหลายและครอบคลุมครบทุกด้านมากขึ้น อันจะเป็นประโยชน์แก่นักศึกษาครูในการปรับปรุงและพัฒนาการจัดการเรียนการสอนของตนให้ดียิ่งขึ้น (Bonilla & Méndez Rivera, 2008) จากการศึกษางานวิจัยองค์ประกอบของทักษะการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู อันจะส่งเสริมให้นักศึกษาครูเกิดสมรรถนะอย่างน้อย 3 ด้าน คือ 1) ด้านความรู้ในเนื้อหาวิชาชีพ 2) ด้านเทคนิควิธี ได้แก่ งานสอน งานธุรการและงานแนะแนว งานพัฒนาคนและสังคม และ 3) ด้านคุณลักษณะความเป็นครู (วัชรภรณ์ เชื้อนวัง, 2549) ซึ่งครอบคลุมด้านการจัดการเรียนการสอนและการปฏิบัติงานครู และมีการประเมินผลการเรียนรู้ที่ครอบคลุมมาตรฐานการเรียนรู้ในทุกด้าน (วิรัชต์ วรรณรัตน์, 2561) นอกจากนี้จากการศึกษา งานวิจัยเกี่ยวกับโปรไฟล์แบบเครือข่ายของ Watkins (2012) พบว่า การใช้โปรไฟล์แบบเครือข่ายจะช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการนิเทศให้ดียิ่งขึ้น การนำเสนอข้อมูลป้อนกลับในด้านการจัดการเรียนการสอน และการปฏิบัติงานครูจากผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทำให้นักศึกษาครูเห็นจุดเด่น และจุดที่ควรพัฒนาของตนเอง อีกทั้งยังสามารถรวบรวมข้อมูลพัฒนาการตั้งแต่เริ่มต้นการปฏิบัติงานครูจนกระทั่งจบหลักสูตรการปฏิบัติงาน จึงนับได้ว่าการนิเทศในรูปแบบโปรไฟล์แบบเครือข่ายมีประโยชน์อย่างมากต่อนักศึกษาครู

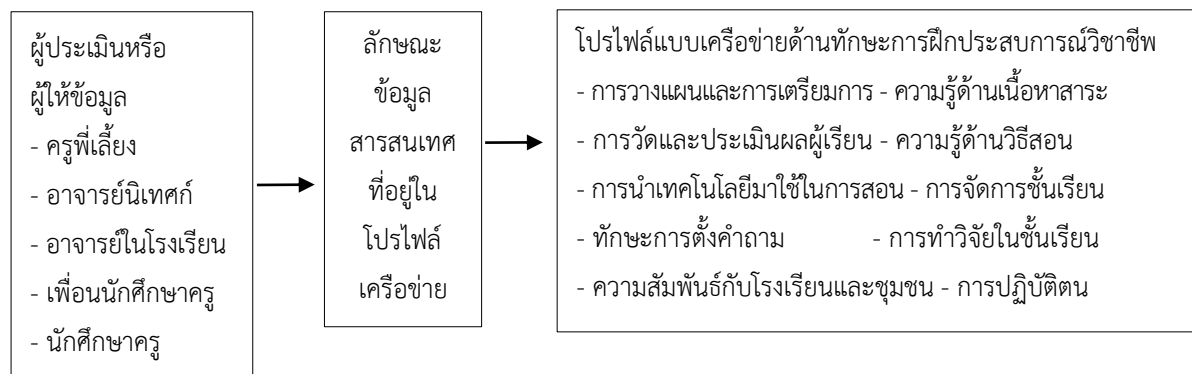
อย่างไรก็ตาม การนิเทศการสอนนักศึกษาครูในปัจจุบัน อาจารย์นิเทศก์มีแนวทางที่แตกต่างกันและแยกออกจากกัน รวมทั้งไม่ได้มีการให้ข้อมูลป้อนกลับร่วมกัน ทำให้นักศึกษาครูอาจจะไม่ได้รับข้อมูลป้อนกลับในการปฏิบัติงานครูอย่างครอบคลุม ทั้งนี้หากมีการนำข้อมูลป้อนกลับจากผู้นิเทศหลายฝ่ายมาวิเคราะห์ร่วมกัน จะทำให้นักศึกษาครูได้รับทราบข้อมูลจากหลายแหล่งครอบคลุมทุกด้านมากยิ่งขึ้นสามารถนำไปปรับปรุง และพัฒนาดตนเองได้ตรงตามวัตถุประสงค์ของผู้ประเมินต่อไป

ดังที่กล่าวมาข้างต้น งานวิจัยนี้จึงมุ่งวิเคราะห์ลักษณะข้อมูลสารสนเทศที่จำเป็นต่อการพัฒนาการฝึกประสบการณ์วิชาชีพของนักศึกษาครู จากผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู เพื่อให้ได้ข้อมูลด้านทักษะการฝึกประสบการณ์วิชาชีพที่มีความครอบคลุมรอบด้าน และเป็นประโยชน์ต่อการนำมาออกแบบโปรไฟล์แบบเครือข่ายเพื่อส่งเสริมทักษะการฝึกประสบการณ์วิชาชีพแก่นักศึกษาครูในการสะท้อนผลการทำงานในด้านการจัดการเรียนการสอน และการปฏิบัติงานครูได้อย่างมีประสิทธิภาพต่อไป

วัตถุประสงค์

- 1) เพื่อวิเคราะห์ลักษณะข้อมูลสารสนเทศที่จำเป็นต่อการพัฒนาการฝึกประสบการณ์วิชาชีพของนักศึกษาครูตามองค์ประกอบทักษะการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ
- 2) เพื่อออกแบบโปรไฟล์แบบเครือข่ายด้านทักษะการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู

กรอบแนวคิดการวิจัย

ภาพ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้แบ่งวิธีการดำเนินการวิจัยออกเป็น 2 ระยะ ดังนี้

ระยะที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลสารสนเทศที่จำเป็นต่อการพัฒนาการฝึกประสบการณ์วิชาชีพของนักศึกษาครูตามองค์ประกอบทักษะการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ

ประชากรและตัวอย่างวิจัย

1. การวิจัยเชิงปริมาณ ตัวอย่างวิจัย แบ่งออกเป็น 4 กลุ่ม ดังนี้

1.1) นักศึกษาครูตามหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต/ศึกษาศาสตรบัณฑิต/การศึกษามัธยมศึกษา (หลักสูตร 5 ปี) ปีการศึกษา 2563 จากมหาวิทยาลัย 3 แห่ง ในเขตกรุงเทพมหานคร ได้แก่ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ และมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ โดยผู้วิจัยกำหนดขนาดตัวอย่างวิจัยโดยใช้โปรแกรม G*Power และกำหนดค่าอิทธิพล (effect size) เท่ากับ 0.25 ค่าความคลาดเคลื่อนที่ยอมรับได้ (alpha) เท่ากับ 0.05 และค่า power เท่ากับ 0.95 ได้ตัวอย่างขั้นต่ำเท่ากับ 197 คน มหาวิทยาลัยละ 69 คน

1.2) อาจารย์นิเทศก์ เป็นอาจารย์สังกัดมหาวิทยาลัย 3 แห่ง ได้แก่ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ และมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ สังกัดละ 8 คน รวมทั้งสิ้น 24 คน มีประสบการณ์การทำงานและเป็นอาจารย์นิเทศก์นักศึกษาครูไม่ต่ำกว่า 5 ปี

1.3) ครูพี่เลี้ยง เป็นครูที่มีประสบการณ์ในการเป็นครูพี่เลี้ยงนักศึกษาครูมาไม่ต่ำกว่า 5 ปี จาก 3 สังกัดโรงเรียน ได้แก่ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) โรงเรียนสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน (สช.) และโรงเรียนสาธิตสังกัดสำนักงานปลัดกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัย และนวัตกรรม (อว.) สังกัดละ 8 คน รวมทั้งสิ้น 24 คน

1.4) อาจารย์ในโรงเรียน เป็นอาจารย์หัวหน้าศูนย์ฝึกประสบการณ์วิชาชีพของแต่ละโรงเรียน จากโรงเรียนใน 3 สังกัด ประกอบด้วย โรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) โรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน (สช.) และโรงเรียนสาธิตสังกัดสำนักงานปลัดกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัย และนวัตกรรม (อว.) สังกัดละ 10 โรงเรียน รวมทั้งสิ้น 30 คน

2. การวิจัยเชิงคุณภาพ ตัวอย่างวิจัย แบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม ดังนี้

2.1) อาจารย์นิเทศก์ เป็นอาจารย์คณะครุศาสตร์หรือศึกษาศาสตร์ที่มีประสบการณ์การทำงานและเป็นอาจารย์นิเทศก์นักศึกษาครูไม่ต่ำกว่า 10 ปี และดำรงตำแหน่งทางวิชาการไม่ต่ำกว่าผู้ช่วยศาสตราจารย์หรือวุฒิการศึกษาตั้งแต่ระดับปริญญาโทขึ้นไปจากมหาวิทยาลัย 3 แห่ง ได้แก่ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ และมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มหาวิทยาลัยละ 1 คน รวมทั้งสิ้น 3 คน

2.2) ครูพี่เลี้ยง เป็นครูที่มีประสบการณ์ในการเป็นอาจารย์พี่เลี้ยงนักศึกษาครูมาไม่ต่ำกว่า 10 ปี ในโรงเรียน 3 แห่ง ได้แก่ โรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) โรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน (สช.) และโรงเรียนสาธิตสังกัดสำนักงานปลัดกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัย และนวัตกรรม (อว.) สังกัดละ 2 คน รวมทั้งสิ้น 6 คน

การเก็บและรวบรวมข้อมูล

1) ข้อมูลเชิงปริมาณ ผู้วิจัยติดต่อไปยังสถานศึกษาเพื่อขออนุญาตเก็บข้อมูล นักศึกษาครูตามหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต/ศึกษาศาสตรบัณฑิต/การศึกษามัธยมศึกษา อาจารย์นิเทศก์ ครูพี่เลี้ยง และอาจารย์ในโรงเรียน ด้วยการทำแบบสอบถามแบบออนไลน์

2) ข้อมูลเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยติดต่อไปยังสถานศึกษาเพื่อขออนุญาตเก็บข้อมูลด้วยการสัมภาษณ์ โดยติดต่อกับอาจารย์นิเทศก์ และครูพี่เลี้ยงที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการทำวิจัย โดยชี้แจงวัตถุประสงค์ของการทำวิจัย ดำเนินการเก็บข้อมูลและบันทึกข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ คือ แบบสอบถามเกี่ยวกับทักษะการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูที่ต้องการมุ่งวัดมีลักษณะเป็นมาตรวัดแบบประมาณค่า 5 ระดับ (rating scale) ประกอบด้วย 2 ตอน ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ สถานะของผู้ตอบแบบสอบถาม สาขาวิชา ประสบการณ์ในการทำงาน สังกัดโรงเรียนหรือมหาวิทยาลัย ระดับชั้นและวิชาที่สอน ตอนที่ 2 ทักษะการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู จำนวน 32 ข้อ และแบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้างเกี่ยวกับทักษะการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู มีลักษณะเป็นคำถามปลายเปิด จำนวน 15 ข้อ ตัวอย่างคำถาม เช่น ปัญหาและอุปสรรคในระหว่างการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูของนักศึกษาครูมีอะไรบ้าง

สถิติที่ใช้ในการวิจัย การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณใช้สถิติเชิงบรรยาย ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ และค่าเฉลี่ย การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพใช้การวิเคราะห์เนื้อหา

ระยะที่ 2 ออกแบบโปรไฟล์แบบเครือข่ายสำหรับการนิเทศเพื่อส่งเสริมทักษะการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู

ประชากรและตัวอย่างวิจัย ผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความเชี่ยวชาญด้านการนิเทศและการทำวิจัย จำนวน 3 คน โดยเป็นอาจารย์ที่มีประสบการณ์ในการนิเทศนักศึกษาครูมาไม่ต่ำกว่า 10 ปี และมีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาโทขึ้นไป

การเก็บและรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยติดต่อไปยังสถานศึกษาเพื่อขออนุญาตเก็บข้อมูล โดยติดต่อกับ อาจารย์นิเทศก์ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการทำวิจัยด้วยการใช้แบบประเมินความเหมาะสมของโปรไฟล์แบบเครือข่าย จากนั้นดำเนินการปรับแก้ไขตามคำแนะนำ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ คือ แบบประเมินความเหมาะสมของโปรไฟล์แบบเครือข่าย จำนวนเป็น 4 ด้าน ได้แก่ ด้านรูปแบบการนำเสนอข้อมูล ด้านเนื้อหา ด้านความสะดวกในการใช้งาน และประโยชน์ ตัวอย่างคำถาม เช่น รูปแบบการนำเสนอต่อการเข้าถึงข้อมูลเมนูต่าง ๆ ใช้งานได้ง่าย

การวิเคราะห์ข้อมูล ข้อมูลจากการประเมินความเหมาะสมของโปรไฟล์แบบเครือข่ายด้านทักษะการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู วิเคราะห์โดยใช้สถิติบรรยาย ได้แก่ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัย

ผลการวิจัยแบ่งออกเป็น 2 ระยะ ดังนี้

ระยะที่ 1 การประเมินเกี่ยวกับทักษะการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูที่ต้องการมุ่งวัดและวิเคราะห์เนื้อหาเกี่ยวกับทักษะการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูที่ต้องการมุ่งวัด

1. ผลการประเมินเกี่ยวกับทักษะการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูที่ต้องการมุ่งวัดจากตัวอย่างวิจัย ผู้วิจัยขอเสนอเป็น 2 กลุ่มตามความเกี่ยวข้องกับการประเมินแต่ละด้าน มีรายละเอียดดังนี้

1.1) ผลการประเมินเกี่ยวกับทักษะการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูที่ต้องการมุ่งวัดจากอาจารย์นิเทศก์และอาจารย์พี่เลี้ยง ตามองค์ประกอบทั้ง 10 ด้าน พบว่ามีค่าเฉลี่ยอยู่ในเกณฑ์มากที่สุดถึงมากที่สุด เมื่อพิจารณาในรายด้าน พบว่าอาจารย์นิเทศก์เห็นด้วยกับการเก็บข้อมูลด้านเนื้อหาสาระสูงที่สุด ($\bar{X}=4.65$, S.D.= 0.75) อาจารย์พี่เลี้ยงเห็นด้วยกับการเก็บข้อมูลด้านการปฏิบัติตนสูงที่สุด ($\bar{X}=4.71$, S.D.= 0.60)

1.2) ผลการประเมินเกี่ยวกับทักษะการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูที่ต้องการมุ่งวัดตามความคิดเห็นของอาจารย์หัวหน้าศูนย์ฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูและนักศึกษาครู ตามองค์ประกอบ 2 ด้าน พบว่ามีค่าเฉลี่ยอยู่ในเกณฑ์มากที่สุดถึงมากที่สุด เมื่อพิจารณาในรายด้าน พบว่าอาจารย์หัวหน้าศูนย์ฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูเห็นด้วยกับการเก็บข้อมูลด้านการปฏิบัติตนสูงที่สุด ($\bar{X}=4.73$, S.D.= 0.51) นักศึกษาครูเห็นด้วยกับการเก็บข้อมูลด้านความสัมพันธ์กับโรงเรียนและชุมชน มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด ($\bar{X}=4.44$, S.D.= 0.73) รายละเอียดแสดงดังตารางที่ 1 และ 2

ตารางที่ 1 ผลการวิเคราะห์การประเมินเกี่ยวกับทักษะการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูที่ต้องการมุ่งวัด

องค์ประกอบ	ครูพี่เลี้ยง (n=24)			อาจารย์นิเทศก์ (n=24)			หัวหน้าศูนย์ฝึกฯ (n=30)		
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
1. วางแผนและการเตรียมการ	4.58	0.63	มากที่สุด	4.58	0.73	มากที่สุด	-	-	-
2. เนื้อหาสาระ	4.65	0.63	มากที่สุด	4.65	0.75	มากที่สุด	-	-	-
3. วิธีสอน	4.51	0.65	มากที่สุด	4.50	0.79	มาก	-	-	-
4. วัดและประเมินผล	4.46	0.60	มาก	4.50	0.69	มาก	-	-	-
5. ทักษะการตั้งคำถาม	4.65	0.62	มากที่สุด	4.60	0.76	มากที่สุด			
6. การจัดการชั้นเรียน	4.5	0.59	มาก	4.46	0.75	มาก			
7. การนำเทคโนโลยีมาใช้ในการสอน	4.42	0.58	มาก	4.50	0.72	มาก			
8. ความสัมพันธ์กับโรงเรียนและชุมชน	4.48	0.65	มาก	-	-	-	4.72	0.50	มากที่สุด
9. การปฏิบัติตน	4.71	0.60	มากที่สุด	4.53	0.82	มากที่สุด	4.73	0.51	มากที่สุด
10. การทำวิจัยในชั้นเรียน	4.44	0.58	มาก	4.50	0.68	มาก	-	-	-

ตารางที่ 2 ผลการวิเคราะห์การประเมินเกี่ยวกับทักษะการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูที่ต้องการมุ่งวัด

องค์ประกอบ	นักศึกษาครู (n=197)		
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
8. ความสัมพันธ์กับโรงเรียนและชุมชน	4.44	0.73	มาก
9. การปฏิบัติตน	4.43	0.72	มาก

ทั้งนี้ผู้ให้ข้อมูลทั้ง 4 กลุ่ม ประเมินองค์ประกอบของทักษะการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูไม่เท่ากันขึ้นอยู่กับความใกล้ชิดและความสัมพันธ์ในการปฏิบัติงาน ครูพี่เลี้ยงมีความใกล้ชิดกับนักศึกษาครูมากกว่าบุคคลอื่น ๆ จึงมีการประเมินครบทั้ง 10 ด้าน รองลงมา คือ อาจารย์นิเทศก์ หัวหน้าศูนย์ฝึกฯ และนักศึกษาครู ตามลำดับ

2. ผลการวิเคราะห์เนื้อหา (content analysis) จากอาจารย์นิเทศก์และครูพี่เลี้ยงมีความคิดเห็นสอดคล้องกัน รายละเอียดแสดงดังตารางที่ 3

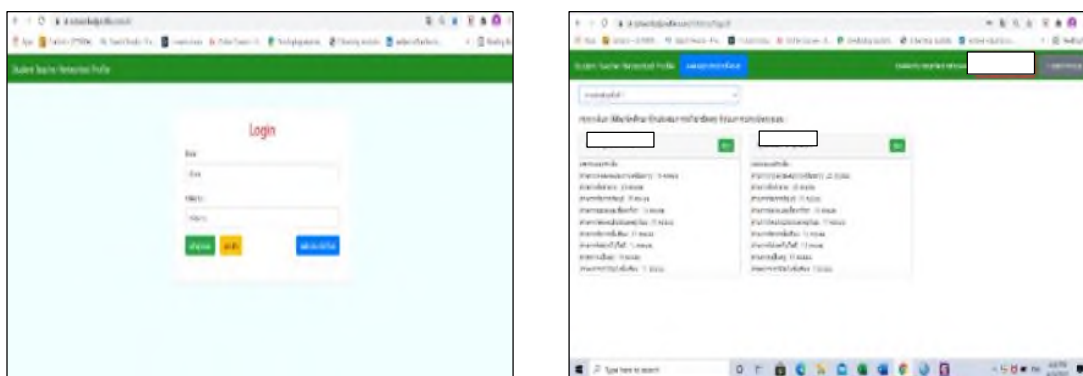
ตารางที่ 3 ตัวอย่างบทสัมภาษณ์สะท้อนองค์ประกอบทักษะการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ

องค์ประกอบทักษะการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ	บทสัมภาษณ์ของผู้ให้ข้อมูล
1. การวางแผนและการเตรียมการสอน นิสิตนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพควรศึกษาเนื้อหา รวมถึงวัตถุประสงค์ของการจัดการเรียนการสอนในแต่ละครั้ง โดยปรึกษาหรือขอคำแนะนำจากครูพี่เลี้ยงและอาจารย์นิเทศก์เพื่อให้การวางแผนและการเตรียมการสอน สามารถดำเนินไปในแนวทางที่กำหนดและนำไปสู่การพัฒนาแผนการสอนในการนำไปใช้จริงในห้องเรียนต่อไปได้	“นิสิตส่งแผนให้ดูก่อน มีการวางวัตถุประสงค์ที่สอดคล้องกับกิจกรรม เหมาะสมกับวัย พร้อมถามความคิดเห็น โดยให้ลองใช้แผนที่วางไว้ก่อน จากนั้นครูพี่เลี้ยงให้คำแนะนำ” อาจารย์นิเทศก์ผู้ให้สัมภาษณ์ คนที่ 1
2. ทักษะการตั้งคำถาม นิสิตนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพจำเป็นต้องใช้คำถามกระตุ้นผู้เรียน โดยลักษณะการตั้งคำถามแตกต่างกันตามลักษณะหรือธรรมชาติของผู้เรียน และวิชาที่สอน ทั้งนี้การตั้งคำถามเพื่อกระตุ้นให้ผู้เรียนฝึกทักษะการคิดเป็นสิ่งสำคัญ	“อันนี้สำคัญเลย การตั้งคำถามต้องให้เด็กฝึกคิดเหมาะกับวัย กระตุ้นให้เด็กได้เกิดแนวคิดขึ้นมา เด็กเล็ก ใช้คำถามตรง ๆ ได้ ส่วนเด็กโต ตอบคำถามให้เด็กให้เหตุผลประกอบ ใช้คำถามปลายเปิด ใช้วิจารณ์ญาณของตนเอง กระตุ้นให้เด็กคิดตอบ” ครูพี่เลี้ยงผู้ให้สัมภาษณ์ คนที่ 6
3. เนื้อหาสาระ นิสิตนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพจำเป็นต้องศึกษาเนื้อหาที่จะต้องสอนมาก่อน เพื่อให้มีความแม่นยำในเนื้อหาที่จะสอนรวมทั้งเพิ่มความมั่นใจในการสอนมากขึ้น โดยเนื้อหาที่สอนต้องเหมาะสมกับลักษณะธรรมชาติของผู้เรียน สอดคล้องกับวัตถุประสงค์การเรียนรู้และครบถ้วนตามมาตรฐานการเรียนรู้	“นิสิตไม่มั่นใจในความรู้ของตนเอง ทำให้ไม่สามารถถ่ายทอดเนื้อหา หรือสามารถสร้างความเชื่อมั่นให้กับนักเรียนได้ ดังนั้น นิสิตควรเตรียมเนื้อหาไว้ล่วงหน้า” อาจารย์นิเทศก์ผู้ให้สัมภาษณ์ คนที่ 1 “เนื้อหา นิสิตต้องมีความแม่นยำ มีความพร้อมในแผนการสอน” ครูพี่เลี้ยงผู้ให้สัมภาษณ์ คนที่ 5
4. วิธีสอน ในการจัดการเรียนการสอน ทักษะการสอน หรือความสามารถในการถ่ายทอดความรู้เป็นสิ่งสำคัญ ดังนั้น นิสิตนักศึกษาควรจัดการเรียนการสอนโดยเลือกวิธีสอน สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ และเนื้อหา เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อย่างเต็มที่ รวมทั้งจัดการเรียนการสอนให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจในเนื้อหาได้โดยง่าย	“ด้านวิธีการสอน ควรแนะนำเทคนิค/วิธีสอน ที่เหมาะสมสอดคล้องกับลักษณะของผู้เรียน เน้นการสอน active learning ที่สำคัญคือ ในขณะที่สอนควรแทรกคุณธรรมและ positive” อาจารย์นิเทศก์ผู้ให้สัมภาษณ์ คนที่ 2
5. การวัดและประเมินผลผู้เรียน การวัดและประเมินผลผู้เรียนเป็นการตรวจสอบว่าผู้เรียนสามารถบรรลุตามวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายที่ครูวางไว้หรือไม่ นอกจากนี้ใน	“มีวิธีการวัดประเมินผลที่หลากหลาย ตั้งแต่การตอบคำถาม การทำแบบฝึกหัดย่อย ๆ ก่อนสอบ เน้นการถาม-ตอบ พูดคุยกันในชั้นเรียน”

องค์ประกอบทักษะการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ	บทสัมภาษณ์ของผู้ให้ข้อมูล
การประเมินผลผู้เรียนนักศึกษาครูควรมีการเลือกใช้วิธีการวัดประเมินผลที่หลากหลาย เพื่อให้สามารถวัดประเมินผลผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ	ครูพี่เลี้ยงผู้ให้สัมภาษณ์ คนที่ 5
6. การจัดการชั้นเรียน ในชั้นเรียนปกติผู้เรียนย่อมมีความแตกต่างกันระหว่างบุคคลเป็นธรรมดา นอกจากนี้ความเชื่อว่าผู้เรียนทุกคนสามารถพัฒนาได้ มีศักยภาพในการเรียนรู้ และสามารถทำกิจกรรมร่วมกับผู้เรียนคนอื่นในห้องเรียนได้อย่างเหมาะสมก็มีความสำคัญเช่นกัน ดังนั้น ครูจึงควรจัดการเรียนการสอนที่เหมาะสมตามความสนใจของผู้เรียน ทั้งนี้ก็ต้องคำนึงถึงการจัดการชั้นเรียนให้อยู่ในความเรียบร้อย	“การคุมชั้นเรียนสำคัญนะ หากนิสิตสามารถจัดการชั้นเรียนได้ ก็จะสามารถจัดการสอนได้ นิสิตดูครูพี่เลี้ยงเป็นแบบอย่าง เรียกคนที่ไม่ค่อยมีสมาธิ ตอบคำถามหรือเสริมแรงทางบวก” ครูพี่เลี้ยงผู้ให้สัมภาษณ์ คนที่ 1 “สื่อคุมชั้นเรียนหรือของรางวัล มีผลต่อการคุมชั้นเรียนมาก ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับวัยสำคัญกับนิสิตฝึกสอนที่ยังไม่มีประสบการณ์” อาจารย์นิเทศก์ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 1
7. การนำเทคโนโลยีมาใช้ในการสอน โลกในยุคปัจจุบันขับเคลื่อนด้วยเทคโนโลยี โดยเฉพาะทางการศึกษามีการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการจัดการเรียนการสอนมากมาย ดังนั้นครูในยุคปัจจุบันจึงต้องปรับตัวและเรียนรู้ให้เท่าทันยุคสมัยที่เปลี่ยนแปลง	“การนำเทคโนโลยีมาใช้ ต้องทันสมัยกับ 21st century แต่ต้องคำนึงถึงความแตกต่างของผู้เรียนที่อาจมีโอกาสในการเข้าถึง device หรือ internet ต่างกัน” อาจารย์นิเทศก์ผู้ให้สัมภาษณ์ คนที่ 2
8. การทำวิจัยในชั้นเรียน การทำวิจัยในชั้นเรียนจะช่วยให้ นักศึกษาครูวิเคราะห์สภาพปัญหาที่เกิดขึ้นในห้องเรียน และหาแนวทางในการแก้ปัญหา ซึ่งนักศึกษาครูจะได้รับคำแนะนำจากครูพี่เลี้ยงเพื่อให้งานวิจัยออกมาสมบูรณ์มากขึ้น	“การทำงานวิจัย เป็นปัญหา ความกังวลใจ นิสิตยังไม่เข้าใจเท่าที่ควร” ครูพี่เลี้ยงผู้ให้สัมภาษณ์ คนที่ 4
9. ความเป็นครู การปฏิบัติตนเป็นตัวอย่างที่ดีแก่ลูกศิษย์ ความรักและศรัทธาในวิชาชีพครู เป็นคุณลักษณะสำคัญที่คนเป็นครูพึงมี สำหรับนักศึกษาครูที่จะไปประกอบอาชีพครูในอนาคต จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องวางตนให้เหมาะสม ตรงต่อเวลา และเป็นตัวอย่างที่ดี	“เน้นย้ำทักษะความเป็นครู ครูต้องตรงต่อเวลา เป็นตัวอย่างที่ดี และการวางตัวที่เหมาะสม” ครูพี่เลี้ยงผู้ให้สัมภาษณ์ คนที่ 6 “การวางตัวให้เหมาะสม ไม่ใช่ทำแค่ Job description และ การให้ความรักเท่าเทียมกัน” อาจารย์นิเทศก์ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 1
10. ความสัมพันธ์กับโรงเรียนและชุมชน ความสัมพันธ์ที่ดีกับผู้ร่วมงานทั้งในระดับผู้บังคับบัญชา และผู้ใต้บังคับบัญชา จะช่วยให้การทำงานเป็นไปอย่างราบรื่นเกิดการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพในการทำงานมากขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่ง นักศึกษาครูจำเป็นต้องมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีกับเพื่อนร่วมงานในโรงเรียนเพื่อให้การทำงานราบรื่นมากยิ่งขึ้น	“บางทีนิสิตห่วงกับห้องเรียน ทำให้หลงลืม ความสัมพันธ์กับคนอื่น ๆ ไป ออกมานอกห้องเรียน อยากให้คุยทักทายบ้าง สร้างอรรถาธิบายกับคนรอบตัว” อาจารย์นิเทศก์ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 1

ระยะที่ 2 การออกแบบโปรไฟล์แบบเครือข่ายสำหรับการนิเทศเพื่อส่งเสริมทักษะการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูของนักศึกษา

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลในระยะที่ 1 ข้อมูลที่เก็บรวบรวมในเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ พบว่าข้อมูลที่ได้รับมีความสอดคล้องกัน คือ องค์ประกอบด้านทักษะการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูมี 10 ด้าน คือ 1) ด้านการวางแผนและการเตรียมการ 2) ด้านเนื้อหาสาระ 3) ด้านวิธีสอน 4) ด้านการวัดและประเมินผลผู้เรียน 5) ด้านทักษะการตั้งคำถาม 6) ด้านการจัดการชั้นเรียน 7) ด้านการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการสอน 8) ด้านความสัมพันธ์กับโรงเรียนและชุมชน 9) ด้านการปฏิบัติตน และ 10) ด้านการทำวิจัยในชั้นเรียนจึงทำให้ได้ข้อมูลสารสนเทศที่จะนำไปใช้ในการออกแบบโปรไฟล์แบบเครือข่ายสำหรับการนิเทศเพื่อส่งเสริมทักษะการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูได้ แสดงดังภาพ 2

ภาพ 2 โปรไฟล์แบบเครือข่ายสำหรับการนิเทศเพื่อส่งเสริมทักษะการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู

ผลจากความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิทั้ง 3 ท่าน โดยใช้แบบประเมินความเหมาะสมของโปรไฟล์แบบเครือข่าย พบว่ามีค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 4.33 ถึง 5.00 ซึ่งอยู่ในเกณฑ์ดีและดีมาก เมื่อพิจารณาค่าความเหมาะสมในรายด้าน พบว่าด้านความสะดวกในการใช้งาน มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X}$ = 5, S.D. = 0.00) รองลงมา คือ ด้านรูปแบบการนำเสนอข้อมูล ($\bar{X}$ = 4.53, S.D. = -0.52) ด้านเนื้อหาและด้านประโยชน์มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ($\bar{X}$ = 4.33, S.D. = 0.52)

สรุปผลการวิจัย

ผลการวิจัยจากการวิจัยเอกสาร การวิจัยเชิงคุณภาพและเชิงปริมาณเพื่อวิเคราะห์ลักษณะข้อมูลสารสนเทศที่จำเป็นต่อการพัฒนาการฝึกประสบการณ์วิชาชีพของนักศึกษาครูตามองค์ประกอบทักษะการฝึกประสบการณ์วิชาชีพสามารถสรุปได้ดังนี้

1. โปรไฟล์แบบเครือข่ายสำหรับการนิเทศเพื่อส่งเสริมทักษะการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูของนักศึกษาประกอบด้วยองค์ประกอบ 10 ด้าน ดังนี้ 1) ด้านการวางแผนและการเตรียมการ 2) ด้านเนื้อหาสาระ 3) ด้านวิธีสอน 4) ด้านการวัดและประเมินผลผู้เรียน 5) ด้านทักษะการตั้งคำถาม 6) ด้านการจัดการชั้นเรียน 7) ด้านการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการสอน 8) ด้านความสัมพันธ์กับโรงเรียนและชุมชน 9) ด้านการปฏิบัติตน และ 10) ด้านการทำวิจัยในชั้นเรียน

เมื่อพิจารณาข้อมูลจากการวิเคราะห์เชิงคุณภาพด้วยแบบสัมภาษณ์และผลการประเมินเกี่ยวกับทักษะการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูที่ต้องการมุ่งวัดด้วยแบบสอบถามพบว่ามีค่าเฉลี่ยสอดคล้องกัน โดยผลการประเมินจากอาจารย์นิเทศก์และอาจารย์ที่เลี้ยงพบว่า ตัวอย่างวิจัยเห็นด้วยกับการเก็บข้อมูลในแต่ละด้านอยู่ในเกณฑ์มากถึงมากที่สุด

เมื่อพิจารณาในรายด้านตามความคิดเห็นของผู้เกี่ยวข้อง พบว่า ครูที่เลี้ยงเห็นว่าควรเก็บข้อมูลด้านการปฏิบัติตนมากที่สุด ($\bar{X}$ = 4.71, S.D. = 0.60) อาจารย์นิเทศก์เห็นว่าควรเก็บข้อมูลด้านเนื้อหาสาระมากที่สุด ($\bar{X}$ = 4.65, S.D. = 0.75)

หัวหน้าศูนย์ฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูของโรงเรียนเห็นว่าควรเก็บข้อมูลด้านการปฏิบัติงานมากที่สุด ($\bar{X}=4.73$, S.D.= 0.51) และนักศึกษาคูเห็นว่าการเก็บข้อมูลด้านความสัมพันธ์กับโรงเรียนและชุมชนมากที่สุด ($\bar{X}=4.44$, S.D.= 0.73)

2. การออกแบบโครงสร้างและฟังก์ชันการใช้งานของโปรไฟล์แบบเครือข่าย แบ่งเป็น 4 ฟังก์ชันหลัก ได้แก่ ฟังก์ชันระบบหลัก ผู้ถูกประเมิน ผู้ประเมิน และผู้ดูแลระบบ เริ่มต้นการใช้งานโดยผ่านเว็บเบราว์เซอร์ www.st-networkedprofile.com จากนั้นผู้ใช้งานใหม่ทำการสมัครสมาชิกเพื่อเข้าสู่ระบบโดยการกรอกข้อมูลส่วนตัว อีเมลและ ตั้งรหัสผ่าน รวมทั้งระบุตำแหน่งของผู้ประเมินเพื่อใช้งานในระบบ เมื่อผู้ใช้งานสมัครสมาชิกเรียบร้อยแล้วให้เข้าสู่ระบบ และหากระบบทำการตรวจสอบแล้วพบว่าผู้ใช้งานเป็นผู้ประเมิน สามารถเข้าไปประเมินในระบบตามด้านต่าง ๆ ที่ระบุ โดยคัดเลือกผู้ถูกประเมินก่อนการประเมินทุกครั้ง เมื่อพิจารณาระดับคะแนนความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิทั้ง 3 ท่าน โดยใช้แบบประเมินความเหมาะสมของโปรไฟล์แบบเครือข่ายที่ออกแบบด้วยโปรแกรม Visual studio code มีค่าเฉลี่ย อยู่ระหว่าง 4.33 ถึง 5.00 ซึ่งอยู่ในเกณฑ์ดีและดีมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านความสะดวกในการใช้งานมีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X}= 5.00$, S.D.= 0.00) รองลงมา คือ ด้านรูปแบบการนำเสนอข้อมูล ($\bar{X}= 4.53$, S.D.= 0.50) ด้านเนื้อหาและด้านประโยชน์มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ($\bar{X}= 4.33$, S.D.=0.52) ผู้ทรงคุณวุฒิให้ความคิดเห็นว่า รูปแบบการประเมินยังไม่ค่อยคุ้นชิน แต่ใช้งานง่าย มีการจัดหมวดหมู่เนื้อหาให้ง่ายต่อการค้นหาและกรอกข้อมูล สีตัวอักษร มีความเหมาะสม แต่ควรมีการปรับปรุงขนาดของตัวอักษรให้ใหญ่ขึ้นเพื่อความชัดเจนในการกรอกข้อมูล นอกจากนี้ มีความสะดวกในการใช้งาน สามารถสมัครสมาชิก เข้าสู่ระบบ และใช้งานได้ทุกที่ ทุกเวลา เนื่องจากจัดทำข้อมูลแบบออนไลน์ ทั้งนี้ควรเพิ่มคำชี้แจงรวมถึงเกณฑ์ในการประเมินนักศึกษาคูเพื่อให้ผู้ประเมินเข้าใจและสามารถประเมินไปในทิศทางเดียวกัน เพื่อให้ข้อมูลที่ได้รับมีความแม่นยำ และน่าเชื่อถือมากขึ้น

อภิปรายผลการวิจัย

ปัจจัยสำคัญที่มีผลต่อการพัฒนาทักษะการฝึกประสบการณ์วิชาชีพของนักศึกษาคู อาจารย์นิเทศก์และอาจารย์ที่เลี้ยงเป็นส่วนสำคัญในการให้ข้อมูลป้อนกลับหรือเทคนิคศึกษาคูเพื่อให้นักศึกษาคูเกิดสมรรถนะอย่างน้อย 3 ด้าน คือ 1) ด้านความรู้ในเนื้อหาวิชาชีพและความรอบรู้อื่น ๆ 2) ด้านเทคนิควิธี ได้แก่ งานสอน งานธุรการและงานแนะแนว งานพัฒนานคนและสังคม และ 3) ด้านคุณลักษณะความเป็นครู ผู้วิจัยจึงนำผลการวิจัยที่ได้มาจากการวิเคราะห์เนื้อหาจากการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิและการสำรวจความคิดเห็นตัวอย่างวิจัยเพื่อส่งเสริมทักษะการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูของนักศึกษา มาออกแบบโปรไฟล์เครือข่าย ดังนี้

1. การวิเคราะห์ข้อมูลสารสนเทศที่จำเป็นต่อการพัฒนาการฝึกประสบการณ์วิชาชีพของนักศึกษาคูตามองค์ประกอบทักษะการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ พบว่าทักษะในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูมีข้อมูลที่สอดคล้องกันทั้งในเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ ซึ่งทักษะทั้ง 10 ด้านนี้เป็นทักษะที่นักศึกษาคูพึงมีเพื่อใช้ในการฝึกฝนและพัฒนาตนเองในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู รวมถึงเพื่อใช้ในการประกอบอาชีพครูในอนาคต ซึ่งสอดคล้องกับ พิษณุสินี ชมภูคำ (2562) ที่ระบุว่า การพัฒนาสมรรถนะของนักศึกษาคู ต้องส่งเสริมทักษะด้านการจัดการเรียนรู้ การปฏิบัติงาน การใช้สื่อเทคโนโลยี คุณธรรมจริยธรรม ด้านสัมพันธภาพที่ดีกับคนในองค์กร และ Abucayon (2016) ได้ศึกษาเรื่องระดับความสามารถในการจัดการเรียนสอนของนักศึกษาคูของสถาบันเทคโนโลยี ประเทศฟิลิปปินส์ วัดจากองค์ประกอบที่ครอบคลุม การจัดการเรียนการสอน การใช้เทคโนโลยี เนื้อหา วิธีการสอน ทักษะการตั้งคำถาม การวัดและประเมินผล การจัดการชั้นเรียน การใช้สื่อและเทคโนโลยีในการจัดการเรียนการสอน รวมถึงสอดคล้องกับประเด็นที่เพิ่มเติมจากงานวิจัยของ ดวงใจ สีเขียว (2549) ที่พบว่านักศึกษาคูควรมีการทำวิจัยในชั้นเรียนเพิ่มเติมด้วย

2. เมื่อพิจารณาระดับความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิทั้ง 3 ท่าน โดยใช้แบบประเมินความเหมาะสมของโปรไฟล์แบบเครือข่าย พบว่า ระดับคะแนนมีค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 4.33 ถึง 5.00 ซึ่งอยู่ในเกณฑ์ดีและดีมาก เมื่อพิจารณาค่าความ

เหมาะสมในรายด้าน พบว่า ด้านความสะดวกในการใช้งาน มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X}$ = 5.00 , S.D. = 0.00) เนื่องจากจัดข้อมูลในรูปแบบออนไลน์ ซึ่งสอดคล้องกับ Watkins (2012) ที่ระบุว่า การใช้โปรไฟล์แบบเครือข่ายจะช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการนิเทศให้ดียิ่งขึ้น เนื่องจากมีจุดเด่นคือ การนำเสนอข้อมูลย้อนกลับในด้านการจัดการเรียนการสอน และการปฏิบัติงานครู โดยการนิเทศจากผู้มีส่วนเกี่ยวข้องซึ่งการได้รับข้อมูลย้อนกลับจากหลายฝ่ายร่วมกัน จะทำให้ทั้งนักศึกษาครูเห็นจุดเด่น และจุดที่ควรพัฒนาของตนเอง และสามารถนำข้อมูลที่ได้ไปปรับปรุงพัฒนานตนเองในการปฏิบัติงานครูด้านต่าง ๆ

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัยทำให้ทราบว่า การประเมินนักศึกษาครูในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูของแต่ละสถานศึกษามีรูปแบบรวมถึงเกณฑ์การประเมินที่แตกต่างกันออกไป แต่ส่วนใหญ่จะมีหัวข้อรายการการประเมินที่คล้ายคลึงกัน ดังนั้นในการประเมินนักศึกษาครูควรพัฒนารูปแบบการประเมินให้มีความครอบคลุม ถูกต้อง สมบูรณ์ เพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูลที่น่าเชื่อถือและเป็นประโยชน์ต่อนักศึกษาครูมากที่สุด

ในการทำวิจัยครั้งต่อไป ผู้วิจัยเสนอให้มีการขยายตัวอย่างในการเก็บข้อมูลในสถานศึกษานอกเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑลเพิ่มเติม รวมทั้งควรมีการนำระบบการประเมินมาใช้กับครูประจำการ เพื่อเป็นการให้ข้อมูลย้อนกลับจากผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง อันจะทำให้ครูเห็นจุดเด่น จุดที่ควรพัฒนาในการปฏิบัติงานครูของตนเองต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- จุฑามาศ สิริวัฒนโสมณ. (2559). *ผลการเตรียมความพร้อมครูที่มีต่อชีวิตการทำงานครูในยุคดิจิทัลและผลที่ตามมา*. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ดวงใจ สี เขียว. (2549). *การพัฒนากระบวนการประเมินนิสิต/นักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูตามแนวคิดการประเมินแบบ 360 องศา โดยการประยุกต์ใช้ทฤษฎีการสรุป อ้างอิง* (Doctoral dissertation, จุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย).
- ประวีณา เอี่ยมยี่สุน. (2557). *ปัญหาและแนวทางการพัฒนาการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูของนักศึกษาคณะศิลปศึกษา สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์*. เอกสารประกอบการประชุมวิชาการระดับชาติมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิ ครั้งที่ 1 (The 1st RUSNC).
- พิชญ์สินี ชมภูคำ. (2562). *รูปแบบการประเมินสมรรถนะนักศึกษาครูในศตวรรษที่ 21*. วารสารวิจัยทางการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มศว. 14 (1).
- เพ็ญนภา กุลวงศ์ (2560). การประเมินโครงการพัฒนาความรู้ด้านการวัดและประเมินผลของครูวิทยาศาสตร์ ระดับประถมศึกษา. *วารสารวัดผลการศึกษา*. 34 (96). 45-54.
- วัชรภรณ์ เชื้อนวัง. (2549). *สภาพปัจจัยและการส่งเสริมการนิเทศการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูแบบกัลยาณมิตรนิเทศ : พหุกรณีศึกษา*. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วิรัชต์ วรรณรัตน์ (2561). *ศักยภาพผลการเรียนรู้ของบัณฑิตผู้สำเร็จการศึกษาหลักสูตร ป.บัณฑิตวิชาชีพครู มหาวิทยาลัยราชภัฏวชิรสุกิจปีการศึกษา 2557-2559*. *วารสารวัดผลการศึกษา*. 35 (98). 12-23.
- ศุภวรรณ สัจจพิบูล, (2560) แนวคิดการนิเทศเพื่อพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21. *วารสารมหาวิทยาลัยศิลปากร ฉบับภาษาไทย สาขาสังคมศาสตร์ มนุษยศาสตร์ และศิลปะ*. 37 (1). 203-222. <https://doi.org/10.14456/sujthai.2017.38>
- สโรชา คล้ายพันธุ์. (2557). ปัญหาและแนวทางการพัฒนาการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูของนักศึกษาศาสนาการพลศึกษา วิทยาเขตชลบุรี. *วารสารการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยบูรพา*. 8 (1). 63-76

- Abucayon, M. (2016). Level of proficiency on the essential teaching skills among the pre-service teachers of the College of Education. *The 9th International Conference on Educational Research*.
- Bonilla, S. X., & Méndez Rivera, P. (2008). Mentoring in pre-service teaching: from reflection on practice to a didactic proposal. *Actualidades pedagógicas*, 1(52), 79-90.
- Darling-Hammond, L. (2006). Constructing 21st-century teacher education. *Journal of teacher education*. 57 (3). 300-314.
- Watkins, A. (2012). Teacher education for inclusion: Profile of inclusive teachers. *European Agency for Development in Special Needs Education*.